

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä vuodelta 2017

CAVERION OYJ
JULKINEN

Caverion

Sisällysluettelo

JOHDANTO	3
SÄÄNTELYKEHYS	3
JOHTO- JA HALLINNOINTIELIMET	3
TALOUDELLISEEN RAPORTOINTIPROSESSIIN LIITTYVÄN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTELMÄN PÄÄPIIRTEET	12
MUUT TIEDOT	15

JOHDANTO

Tämä selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä on laadittu Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodin 2015 sekä sovellettavan lainsäädännön ja määräysten perusteella. Selvityksessä kuvataan Caverion Oyj:n keskeiset hallinnointi ja ohjausperiaatteet. Caverion noudattaa hallinnointikoodin suosituksia poikkeuksitta. Koodi on julkisesti saatavilla osoitteessa www.cgfinland.fi.

Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä annetaan erillään hallituksen toimintakertomuksesta tilikaudelta 1.1.–31.12.2017. Selvitys ja hallituksen toimintakertomus ovat saatavissa Caverionin verkkosivuilla osoitteessa www.caverion.fi.

Tämä selvitys on hallituksen tarkastusvaliokunnan käsittelemä ja hallituksen hyväksymä.

Caverionin tilintarkastaja PricewaterhouseCoopers Oy on varmentanut, että selvitys on annettu ja että siinä esitetty kuvaus yhtiön taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmän pääpiirteistä on yhdenmukainen yhtiön tilinpäätökseen sisältyvän kuvauksen kanssa.

SÄÄNTELYKEHYS

Caverion noudattaa Suomessa pörssilistattuihin yrityksiin sovellettavien lakien ja määräysten mukaisia hyviä hallinnointikäytäntöjä. Hallinnointikoodin lisäksi

keskeisiä säädöksiä ja määräyksiä ovat osakeyhtiölaki, arvopaperimarkkinalaki, markkinoiden väärinkäyttöasetus (MAR), Finanssivalvonnan säännöt ja määräykset sekä Nasdaq Helsinki Oy:n julkaisemat pörssiyhtiöitä koskevat säännöt ja ohjeet.

Yhtiökohtaiset hallinnointisäännöt kuvataan Caverionin yhtiöjärjestyksessä.

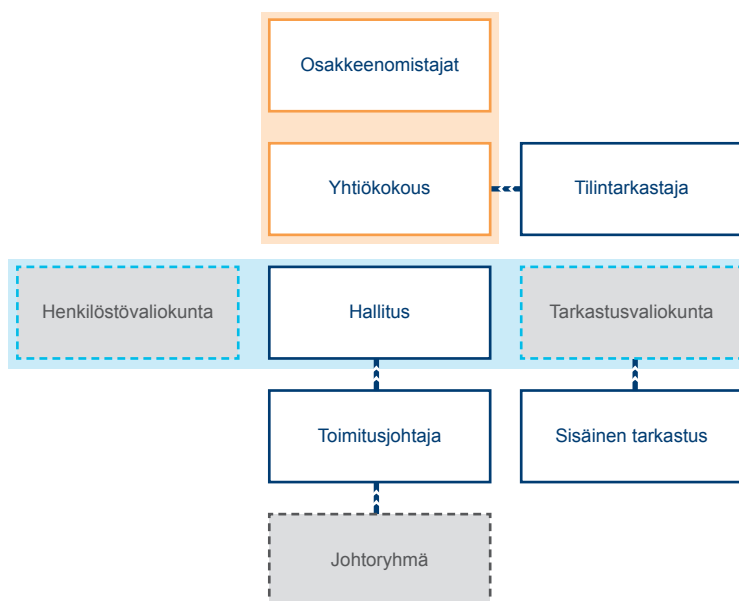
Caverion laatii konsernitilinpäätöksensä ja osavuositarkastuksensa Euroopan Unionin hyväksymien kansainvälisten tilinpäätösstandardien (International Financial Reporting Standards, IFRS), arvopaperimarkkinalain sekä sovellettavien Finanssivalvonnan standardien ja Nasdaq Helsinki Oy:n sääntöjen mukaisesti. Hallituksen toimintakertomus ja Caverion Oyj:n tilinpäätös laaditaan kirjanpitolain ja kirjanpitolautakunnan ohjeiden ja lausuntojen mukaisesti.

JOHTO- JA HALLINNOINTIELIMET

Yhtiöjärjestyksen ja osakeyhtiölain mukaisesti Caverion Oyj:n johto- ja hallinnointielimet ovat yhtiökokous, hallitus ja toimitusjohtaja (tukenaan konsernin johtoryhmä).

Hallituksen työtä tukevat sen kaksi valiokuntaa, henkilöstövaliokunta ja tarkastusvaliokunta. Toimitusjohtajaa avustaa konsernin johtoryhmä.

Caverion Oyj:n johto- ja hallinnointielimet

YHTIÖKOKOUS

Osakkeenomistajat käyttävät ylintä päätösvaltaa yhtiökokouksessa.

Varsinainen yhtiökokous

Varsinainen yhtiökokous pidetään kerran vuodessa ennen maaliskuun loppua. Yhtiökokouksen toimivallasta määrätään osakeyhtiölaissa ja yhtiöjärjestyksessä.

Varsinainen yhtiökokous päättää sille osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan kuuluvista asioista, muun muassa seuraavista:

- tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen vahvistaminen
- taseen osoittaman voiton käyttäminen
- vastuuvapauden myöntäminen hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle
- hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten valinta sekä palkkiot
- tilintarkastajien valinta sekä palkkiot.

Hallitus kutsuu yhtiökokouksen koolle julkaisemalla kokouskutsun aikaisintaan kolme (3) kuukautta ja viimeistään kolme (3) viikkoa ennen yhtiökokousta, kuitenkin aina vähintään yhdeksän (9) päivää ennen osakeyhtiölaissa määrättyä täsmäytyspäivää.

Kokouskutsu julkaistaan pörssitiedotteena sekä Caverionin verkkosivuilla. Kutsu toimitetaan suoraan osakkeenomistajille, jos laissa niin säädetään. Yhtiökokouksen esityslista, päätösehdotukset ja kokousasiakirjat ovat saatavilla Caverionin verkkosivuilla vähintään kolme (3) viikkoa ennen kokousta.

Yhtiökokouksen pöytäkirja on osakkeenomistajien saatavilla Caverionin verkkosivuilla ja Caverionin pääkonttorissa kahden (2) viikon kuluessa kokouksesta. Yhtiökokouksen päätökset julkaistaan viipymättä myös pörssitiedotteena kokouksen jälkeen.

Ylimääräinen yhtiökokous

Hallitus voi kutsua koolle ylimääräisen yhtiökokouksen, jos se katsotaan tarpeelliseksi tai jos laissa niin säädetään. Lisäksi tilintarkastajalla tai osakkeenomistajilla, joilla on yhteensä vähintään kymmenesosa Caverionin kaikista osakkeista, on oikeus vaatia kirjallisesti ylimääräisen yhtiökokouksen koollekutsumista tietyn asian käsittelemistä varten.

Varsinainen yhtiökokous vuonna 2017

Vuoden 2017 varsinainen yhtiökokous pidettiin 17.3.2017 Helsingissä. Kokoukseen osallistui henkilökohtaisesti tai asiamiehen välityksellä yhteensä 393 osakkeenomistajaa, jotka edustivat 54,7:ää prosenttia yhtiön osakkeista ja äänistä. Enemmistö hallituksen jäsenistä ja jäsenehdokkaista sekä päävastuullinen tilintarkastaja olivat läsnä kokouksessa.

[Vuoden 2017 varsinaisen yhtiökokouksen päätökset](#) ovat saatavilla Caverionin verkkosivuilla.

Vuonna 2017 ei pidetty ylimääräisiä yhtiökokouksia.

TILINTARKASTAJA

Riippumattoman ulkopuolisen tilintarkastuksen lakisääteisenä tehtävänä on varmistaa, että tilinpäätöksessä ja hallituksen toimintakertomuksessa annetaan oikeat ja riittävät tiedot Caverionin tilikauden tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilintarkastaja tarkastaa osana vuosittaista tilintarkastusta Caverionin kirjanpidon ja hallinnon. Lisäksi tilintarkastaja tarkastaa konsernitilinpäätöksen ja muut konserniyritysten keskinäiset suhteet.

Tilintarkastaja antaa Caverionin osakkeenomistajille lakisääteisen tilintarkastuskertomuksen Caverionin tilinpäätöksen yhteydessä. Tilintarkastaja raportoi säännöllisesti hallituksen tarkastusvaliokunnalle ja osallistuu sen kokouksiin.

Varsinainen yhtiökokous valitsee tilintarkastajan tarkastusvaliokunnan valmisteleman ehdotuksen pohjalta. Caverionilla on yhtiöjärjestyksen mukaan yksi (1) tilintarkastaja. Tilintarkastajan toimikausi käsittää valinnan tapahtuessa kulumassa olevan tilikauden, ja tehtävä päättyy vaalia seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä. Päävastuullisen tilintarkastajan peräkkäisten toimikausien yhteenlaskettu kesto voi olla enintään seitsemän (7) vuotta.

Tilintarkastaja vuonna 2017

Vuoden 2017 varsinainen yhtiökokous valitsi yhtiön tilintarkastajaksi PricewaterhouseCoopers Oy:n (PWC). Päävastuulliseksi tilintarkastajaksi nimettiin Heikki Lassila, joka on toiminut yhtiön päävastuullisena tilintarkastajana vuodesta 2013. Tilintarkastuksesta maksetut palkkiot olivat vuonna 2017 yhteensä 0,8 miljoonaa euroa (0,7 miljoonaa euroa vuonna 2016) ja PWC:n muista palveluista maksetut palkkiot yhteensä 0,7 miljoonaa euroa (0,4 miljoonaa euroa vuonna 2016).

HALLITUS

Kokoonpano

Yhtiöjärjestyksen mukaan hallituksen muodostavat varsinaisen yhtiökokouksen valitsevat puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolmesta kuuteen (3–6) jäsentä, joiden toimikausi päättyy seuraavan varsinaisen yhtiökokouksen päättyessä.

Hallituksen jäsenten enemmistön on oltava riippumattomia yhtiöstä, ja vähintään kahden (2) tähän enemmistöön kuuluvan jäsenen on oltava riippumattomia myös yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallituksen kokoonpanoa koskevan ehdotuksen valmistelu

Ehdotuksen hallituksen jäsenehdokkaista valmistelee hallituksen henkilöstövaliokunta. Harkitessaan hallituksen kokoonpanoa henkilöstövaliokunta soveltaa seuraavia hallituksen määrittämiä monimuotoisuusperiaatteita:

1. Harkitaan ehdokkaita, jotka ovat ansioituneet kansainvälisessä liiketoiminnassa ja johtamisessa ja joilla on toiminnallista asiantuntemusta, kulttuurien ymmärrystä ja valmiuksia ja soveltuvuutta tehtävään.
2. Harkitaan hallituskokoonpanoa, joka tukee Caverion-konsernin liiketoimintaa nyt ja tulevaisuudessa; otetaan huomioon sukupuoli, ikään, etniseen taustaan, kokemukseen, koulutukseen ja maantieteelliseen edustukseen liittyvä monimuotoisuus ja pyritään lisäämään näkemysten monimuotoisuutta.
3. Turvaututaan omien hakutoimenpiteiden ohella tarvittaessa riippumattomiin ulkopuolisiin neuvonantajiiin, jotka voivat etsiä hallituksen asiantuntemus- ja monimuotoisuuskriteereihin sopivia ehdokkaita ja auttaa näin hallituksen monimuotoisuuspyrkimyksissä.

Hallitus tavoittelee kokoonpanoa, jossa molempia sukupuolia on vähintään yksi kolmasosa riippumattomista hallituksen jäsenistä.

Hallituksen toiminta

Hallituksen tehtävät on määritelty osakeyhtiölaissa. Sen mukaisesti hallitus huolehtii Caverionin hallinnosta ja sen toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä ja vastaa siitä, että yhtiön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisesti järjestetty.

Hallituksen tehtävänä on edistää osakkeenomistajien ja yhtiön etua huolehtimalla yhtiön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Yhtiöjärjestyksessä ei määritellä hallitukselle muita tehtäviä. Hallituksella on toimivalta kaikissa niissä asioissa, jotka eivät lain tai yhtiöjärjestyksen mukaan kuulu muille hallintoelimille.

Hallitus on hyväksynyt itselleen [työjärjestyksen](#) (saatavilla englanniksi), jossa määritellään tarkemmin sen tehtävät ja toiminta.

Hallitus kokoontuu etukäteen sovitun aikataulun mukaisesti ja tarvittaessa muulloinkin.

Hallitus arvioi toimintaansa ja jäsentensä riippumattomuutta vuosittain.

Lähipiiriliiketoimet

Hallituksen jäsen ei voi olla mukana päätettäessä asiaa, joka liittyy

- sopimukseen kyseisen hallituksen jäsenen ja Caverion-konserniin kuuluvan yhtiön välillä,
- sopimukseen Caverion-konserniin kuuluvan yhtiön ja kolmannen osapuolen välillä, kun hallituksen jäsenellä on sellainen olennainen etu, joka voi olla ristiriidassa Caverionin tai Caverion-konserniin kuuluvan yhtiön edun kanssa, ja
- sopimukseen Caverion-konserniin kuuluvan yhtiön ja sellaisen juridisen yhtiön välillä, jota hallituksen jäsen edustaa joko itse tai yhdessä muiden henkilöiden kanssa. Tätä kohtaa ei kuitenkaan sovelleta silloin, kun Caverionin kanssa sopimuksen tekemä taho on Caverion-konserniin kuuluva yhtiö. Termi ”sopimus” käsittää tässä yhteydessä myös kanteet ja muut oikeusprosessit, jotka ovat seurausta mainituista sopimuksista tai yhteydessä niihin.

Hallitus vuonna 2017

Vuoden 2017 varsinainen yhtiökokous valitsi hallitukseen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja kuusi (6) jäsentä. Michael Rosenlew (puheenjohtaja), Markus Ehrnrooth (varapuheenjohtaja), Anna Hyvönen ja Eva Lindqvist valittiin uudelleen, ja uusiksi jäseniksi valittiin Jussi Aho, Joachim Hallengren, Antti Herlin ja Thomas Hinnerskov. Ari Puheloinen ei ollut enää ehdolla hallitukseen.

Hallituksen jäsenet vuonna 2017

Nimi	Syntymävuosi	Kansalaisuus	Koulutus	Päätoimi	Jäsen
Michael Rosenlew (puheenjohtaja)	1959	Suomi	Kauppätieteiden maisteri	Hallitusammattilainen	Ylimääräisestä yhtiökokouksesta 2013 lähtien
Markus Ehrnrooth (varapuheenjohtaja)	1985	Suomi ja Ruotsi	Diplomi-insinööri, valtiotieteiden kandidaatti (kansantaloustiede)	Yrittäjä	Varsinaisesta yhtiökokouksesta 2015 lähtien
Jussi Aho	1968	Suomi	Diplomi-insinööri	Fira Group Oy:n toimitusjohtaja	Varsinaisesta yhtiökokouksesta 2017 lähtien
Joachim Hallengren	1964	Ruotsi	Diplomi-insinööri	Bonava AB:n toimitusjohtaja	Varsinaisesta yhtiökokouksesta 2017 lähtien
Antti Herlin	1956	Suomi	Kauppätieteiden, taiteen sekä tekniikan kunniatohtori	KONE Oyj:n hallituksen puheenjohtaja	Varsinaisesta yhtiökokouksesta 2017 lähtien ¹
Thomas Hinnerkov	1971	Tanska	Kauppätieteiden maisteri (rahoitus ja laskentatoimi)	Johtaja, Keski- ja Pohjois-Eurooppa, KONE Oyj	Varsinaisesta yhtiökokouksesta 2017 lähtien
Anna Hyvönen	1968	Suomi	Tekniikan lisensiaatti	Vianor Holding Oy:n toimitusjohtaja	Ylimääräisestä yhtiökokouksesta 2013 lähtien
Eva Lindqvist	1958	Ruotsi	Diplomi-insinööri	Hallitusammattilainen	Ylimääräisestä yhtiökokouksesta 2013 lähtien
Ari Puheloinen	1951	Suomi	Kenraali (evp.)	Yleisesikuntaupseeri	Varsinaiseen yhtiökokoukseen 2017 saakka

Lisätietoa [hallituksen jäsenistä](#) on Caverionin verkkosivuilla.

Kaikilla hallituksen jäsenillä on kansainvälisistä ammattikokemusta erityyppisistä työtehtävistä, ja/tai he toimivat tai ovat toimineet johtajina tai hallituksen jäseninä pörssiyhtiöissä tai yksityisissä yhtiöissä. Kaikilla vuoden 2017 yhtiökokouksen valitsemilla jäsenillä on korkeakoulututkinto, suurimmalla osalla tekniikan tai talouden alalta. Hallituksen jäsenet edustavat kolmea (3) eri kansallisuutta. Naisten osuus hallituksessa on 25 prosenttia (kahdeksasta jäsenestä kaksi naisia). Jäsenten toimiaika Caverionin hallituksessa jakautuu tasaisesti: puolet jäsenistä on toiminut hallituksessa vähintään kolme (3) vuotta, puolet yhden (1) vuoden.

Vuonna 2017 hallitus kokoontui viisitoista (15) kertaa ja teki kuusi (6) yksimielistä päätöstä kokoontumatta. Hallituksen sihteerinä toimi konsernin lakiasiaintoimitusjohtaja. Keskimääräinen osallistumisprosentti kokouksissa oli 83,6. Kunkin jäsenen osallistuminen kokouksiin käy ilmi oikealla olevasta taulukosta.

Jäsen	Osallistuminen kokouksiin	Osallistumisprosentti
Michael Rosenlew (puheenjohtaja)	15/15	100
Markus Ehrnrooth (varapuheenjohtaja)	15/15	100
Jussi Aho	10/11	91
Joachim Hallengren	10/11	91
Antti Herlin ²	4/10	40
Thomas Hinnerkov	9/11	82
Anna Hyvönen	12/15	80
Eva Lindqvist	14/15	93
Ari Puheloinen ³	3/4	75

¹ Yhtiöjärjestyksen muutoksen perusteella Antti Herlinin toimikausi alkoi, kun yhtiö järjestyksenmuutos rekisteröitiin kaupparekisteriin 29.3.2017.

² Hallituksen jäsen 29.3.2017 lähtien.

³ Hallituksen jäsen vuoden 2017 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.

Muiden tehtävien lisäksi hallituksen työn painopisteitä olivat vuonna 2017 yhtiön taloudellisen tuloksen ja tilan seuranta, taloudellisten raportointiprosessien parantaminen, tuloutuksen ja projektien alaskirjausten läpikäynti, käyttöpääoman hallinta, Caverionin strategian toteutuksen seuranta ja vuosien 2018–2020 strategian hyväksyminen sekä työturvallisuuskäytäntöjen parantaminen ja seuranta. Lisäksi hallitus kiinnitti huomiota compliance-asioiden, riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan kehitykseen. Hallitus hyväksyi Caverionin kokonaan päivitetetyt eettiset liiketoimintaperiaatteet.

Arvioituaan jäsentensä riippumattomuutta hallitus totesi, että kaikki jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä sekä Markus Ehrnroothia ja Antti Herliniä lukuun ottamatta riippumattomia myös yhtiön merkittävistä osakkeenomistajista.

Hallituksen jäsenet ja heidän määräysvaltauyhteisönsä omistivat Caverionin osakkeita 31.12.2017 ja 31.12.2016 seuraavasti:

Jäsen	31.12.2017	31.12.2016
Michael Rosenlew (puheenjohtaja)	119 200	45 200
Markus Ehrnrooth (varapuheenjohtaja)	0	0
Jussi Aho	0	-
Joachim Hallengren	17 000	-
Antti Herlin	18 900 180	-
Thomas Hinnerskov	40 000	-
Anna Hyvönen	2 000	0
Eva Lindqvist	1 500	1 500

HALLITUKSEN VALIOKUNNAT

Hallituksen työtä tukee kaksi (2) valiokuntaa: tarkastusvaliokunta ja henkilöstövaliokunta. Hallitus valitsee valiokuntien jäsenet ja puheenjohtajat keskuudestaan toimikaudeksi, joka kestää seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka. Molemmilla valiokunnilla on hallituksen hyväksymä työjärjestyksensä. Valiokunnat avustavat hallitusta sen tehtävissä valmistelemalla ja käymällä tarkemmin läpi hallituksen toimivaltaan kuuluvia asioita. Valiokunnat laativat kokouksistaan pöytäkirjan ja raportoivat hallitukselle. Valiokunnilla ei ole itsenäistä päätöksentekovaltaa.

TARKASTUSVALIOKUNTA

Kokoonpano

Tarkastusvaliokunnassa on kolmesta viiteen (3–5) jäsentä. Enemmistön jäsenistä on oltava riippumattomia Caverionista, ja vähintään yhden (1) jäsenen on oltava riippumaton Caverionin merkittävistä osakkeenomistajista. Jäsenillä on oltava toisiaan täydentävää asiantuntemusta ja liiketoiminnan johtamiskokemusta sekä toimialakokemusta. Tarkastusvaliokunnalla on kokonaisuutena oltava riittävä asiantuntemus valiokunnalle kuuluvien velvollisuuksien hoitamiseksi.

Tarkastusvaliokunnan toiminta

Tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta yhtiön asianmukaisen hallinnon varmistamisessa, erityisesti yhtiön kirjanpidon ja taloudellisen raportoinnin, sisäisen valvontajärjestelmän, riskienhallinnan, sisäisen tarkastuksen ja tilintarkastajien työn arvioinnissa. Tarkastusvaliokunta käsittelee yhtiön johdon, sisäisen tarkastuksen tai tilintarkastajien mahdollisesti havaitsemia valvontaan liittyviä huolenaiheita ja raportoi niistä hallitukselle.

Tarkastusvaliokunta seuraa, että johto ryhtyy asianmukaisiin toimiin todettujen puutteiden korjaamiseksi. Tarkastusvaliokunta valvoo lakien ja määräysten sekä konsernissa hyväksytyjen toimintaperiaatteiden ja ohjeiden, Caverionin toimintaohjeiden, noudattamista.

Tarkastusvaliokunnan vastuut ja tehtävät määritellään tarkemmin hallituksen hyväksymässä [työjärjestyksessä](#) (saatavilla englanniksi).

Tarkastusvaliokunta kokoontuu etukäteen sovitun aikataulun mukaisesti ja tarvittaessa muulloinkin.

Tarkastusvaliokunta vuonna 2017

Varsinaisen yhtiökokouksen jälkeisessä hallituksen järjestäytymiskokouksessa tarkastusvaliokunnan jäseniksi valittiin uudelleen Markus Ehrnrooth (puheenjohtaja), Eva Lindqvist ja Michael Rosenlew. Lisäksi uudeksi jäseneksi valittiin Thomas Hinnerkov. Michael Rosenlew toimi puheenjohtajana vuoden 2017 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka ja Markus Ehrnrooth sen jälkeen. Valiokunnan sihteerinä toimi talousjohtaja.

Kaikki tarkastusvaliokunnan jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä. Markus Ehrnroothia lukuun ottamatta kaikki jäsenet ovat riippumattomia myös Caverionin merkittävistä osakkeenomistajista.

Tarkastusvaliokunta kokoontui vuonna 2017 kahdeksan (8) kertaa. Kunkin jäsenen osallistuminen kokouksiin käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Jäsen	Osallistuminen kokouksiin	Osallistumisprosentti
Michael Rosenlew ⁶	8/8	100
Markus Ehrnrooth ⁷	8/8	100
Eva Lindqvist	7/8	88
Thomas Hinnerkov ⁸	7/7	100

Tarkastusvaliokunnalla oli vuonna 2017 kolme painopistealaa:

- taloudellinen raportointi
- compliance-asiat
- sisäinen valvonta.

Edistymistä painopistealoilla tarkasteltiin kussakin tarkastusvaliokunnan kokouksessa vuonna 2017. Talousjohtaja sekä lakiasiain- ja hallinnointijohtaja olivat vastuussa painopistealojen toteutuksesta ja edistymisestä.

Näiden painopistealojen ja tavanomaisten tehtäviensä lisäksi tarkastusvaliokunta keskittyi seuraaviin aiheisiin: käyttöpääoman hallinta ja konsernin rahoitukseen liittyvät asiat, IFRS-standardien, erityisesti IFRS 15:n ja IFRS 16:n, tulevat muutokset ja niiden vaikutukset yhtiöön, sisäisen tarkastuksen raportit projektiliiketoiminnan ydinprosessien tarkastuksista ja raporteissa esiin tuotujen ongelmien korjaaminen, merkittävät oikeudellisiin ja compliance-asioihin liittyvät tapaukset sekä riskienhallintaa koskevat kysymykset. Tarkastusvaliokunta arvioi myös konsernin taloushallinnon vuosien 2017–2020 liiketoimintasuunnitelman.

HENKILÖSTÖVALIOKUNTA

Kokoonpano

Henkilöstövaliokunnassa on kolmesta viiteen (3–5) jäsentä. Enemmistön jäsenistä on oltava riippumattomia Caverionista.

Henkilöstövaliokunnan toiminta

Caverionin henkilöstövaliokunta hoitaa hallinnointikoodissa kuvattujen palkitsemis- ja nimitysvaliokuntien tehtäviä.

Henkilöstövaliokunta avustaa hallitusta tehokkaiden palkitsemisperiaatteiden kehittämisessä ja seuraamisessa, avainhenkilöstön palkitsemista ja kannustinjärjestelmiä koskevien ehdotusten tekemisessä sekä suorituksen johtamisen, seuraajasuunnittelun ja kyvykkyyksien kehittämisen prosessien ja ohjelmien arvioinnissa.

Lisäksi valiokunta valmistelee hallitukselle ehdotukset toimitusjohtajan ja johtoryhmän jäsenten nimityksistä ja toimisuhteen ehdoista sekä seuraa ja arvioi heidän suoriutumistaan. Valiokunta valmistelee myös varsinaiselle yhtiökokoukselle esitettävän ehdotuksen hallituksen jäsenten valinnasta ja heidän palkitsemisestaan.

Henkilöstövaliokunnan vastuut ja tehtävät määritellään tarkemmin hallituksen hyväksymässä [työjärjestyksessä](#) (saatavilla englanniksi).

Henkilöstövaliokunta kokoontuu etukäteen sovitun aikataulun mukaisesti ja tarvittaessa muulloinkin.

⁶ Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja vuoden 2017 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.

⁷ Tarkastusvaliokunnan puheenjohtaja vuoden 2017 varsinaisesta yhtiökokouksesta lähtien.

⁸ Tarkastusvaliokunnan jäsen vuoden 2017 varsinaisesta yhtiökokouksesta lähtien.

Henkilöstövaliokunta vuonna 2017

Varsinaisen yhtiökokouksen jälkeisessä hallituksen järjestäytymiskokouksessa henkilöstövaliokunnan jäseniksi valittiin uudelleen Michael Rosenlew (puheenjohtaja) ja Anna Hyvönen. Lisäksi uusiksi jäseniksi valittiin Jussi Aho ja Joachim Hallengren. Valiokunnan sihteerinä toimi henkilöstöjohtaja.

Kaikki henkilöstövaliokunnan jäsenet ovat riippumattomia yhtiöstä.

Henkilöstövaliokunta kokoontui vuonna 2017 neljä (4) kertaa. Kunkin jäsenen osallistuminen kokouksiin käy ilmi seuraavasta taulukosta:

Jäsen	Osallistuminen kokouksiin	Osallistumisprosentti
Michael Rosenlew	4/4	100
Anna Hyvönen	4/4	100
Jussi Aho ⁹	3/3	100
Joachim Hallengren ¹⁰	2/3	67
Ari Puheloinen ¹¹	1/1	100

Henkilöstövaliokunnan työn painopisteitä olivat kannustinohjelmien kehittäminen, konsernijohdon resursointi ja seuraajasuunnittelu sekä varsinaiselle yhtiökokoukselle esitettävän, hallituksen jäsenehdokkaista koskevan ehdotuksen valmistelu.

TOIMITUSJOHTAJA

Toimitusjohtajan nimittää hallitus. Toimitusjohtaja johtaa yhtiön päivittäistä toimintaa hallituksen antamien ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Lisäksi toimitusjohtaja vastaa siitä, että yhtiön kirjanpito on lain mukainen ja varainhoito luotettavalla tavalla järjestetty.

Hallitus päättää toimitusjohtajan palkasta ja palkkioista ja asettaa hänen lyhyen ja pitkän aikavälin kannustintavoitteensa.

Toimitusjohtaja vuonna 2017

Ari Lehtoranta (s. 1963, Suomen kansalainen, diplomi-insinööri) on toiminut Caverionin toimitusjohtajana 1.1.2017 alkaen.

Tietoa toimitusjohtajan palkasta ja palkkioista on vuoden 2017 palkka- ja palkkioselvityksessä.

Ari Lehtoranta ja hänen määräysvalta-yhteisönsä omistivat 561 510 Caverionin osaketta 31.12.2017 (553 310 osaketta vuonna 2016).

JOHTORYHMÄ

Caverion-konsernin johtoryhmän jäsenet nimittää hallitus.

Johtoryhmä avustaa toimitusjohtajaa toiminnan suunnittelussa ja operatiivisessa johtamisessa sekä hallitukselle esiteltävien asioiden valmistelussa. Johtoryhmä muun muassa valmistelee konsernin strategista suunnittelua ja vuosisuunnittelua, seuraa ja valvoo strategian ja suunnitelmien toteutumista ja taloudellista raportointia sekä valmistelee merkittäviä investointeja ja yrityskauppoja. Konsernin toimintojen välisen yhteistyön kehittäminen ja yhteisten kehityshankkeiden edistäminen kuuluu johtoryhmän keskeisiin tehtäviin. Johtoryhmä kokoontuu säännöllisesti kerran kuussa.

Toimitusjohtaja toimii johtoryhmän puheenjohtajana ja on vastuussa johtoryhmän tekemistä päätöksistä. Johtoryhmän jäsenten tehtävänä on toteuttaa päätökset omalla vastuualueellaan. Toimitusjohtaja nimittää johtoryhmän sihteerin.

Johtoryhmä vuonna 2017

Konsernin johtoryhmään kuului 31.12.2017 kolmetoista (13) jäsentä.

Johtoryhmä kiinnitti erityistä huomiota kassavirran hallintaan ja kannattavuuden parantamiseen sekä projekti- ja palveluliiketoiminnan taloudellisen raportoinnin ja ennusteiden laadun varmistamiseen. Keskeisellä sijalla oli niiden ongelmien korjaaminen, jotka sisäinen tarkastus toi esiin projektiliiketoiminnan ydinprosesseja koskevissa tarkastuksissaan. Johtoryhmä jatkoi myös työtään hallinnoinnin, compliance-asioiden ja riskienhallinnan kehittämiseksi. Työturvallisuus oli edelleen etusijalla.

Johtoryhmä johti konsernin uuden, vuosia 2018–2020 koskevan strategian laatimistyötä hallituksen tarkassa valvonnassa. Strategiaprosessiin osallistui huomattava määrä Caverionin johtajia ja asiantuntijoita. Uusi strategia julkistettiin pääomamarkkinapäivillä marraskuussa 2017.

⁹ Henkilöstövaliokunnan jäsen vuoden 2017 varsinaisesta yhtiökokouksesta lähtien.

¹⁰ Henkilöstövaliokunnan jäsen vuoden 2017 varsinaisesta yhtiökokouksesta lähtien.

¹¹ Henkilöstövaliokunnan jäsen vuoden 2017 varsinaiseen yhtiökokoukseen saakka.

Johtoryhmän jäsenet vuonna 2017

Nimi	Tehtävä, syntymävuosi, koulutus
Ari Lehtoranta	Toimitusjohtaja, s. 1963, diplomi-insinööri
Martti Ala-Härkönen	Johtaja, talous, s. 1965, kauppatieteiden tohtori, tekniikan lisensiaatti
Jarno Hacklin ¹²	Projektit-liiketoimintayksikön johtaja, s. 1978, insinööri
Matti Malmberg ¹³	Palvelut-liiketoimintayksikön johtaja, s. 1960, diplomi-insinööri
Thomas Hietto ¹⁴	Palvelut-liiketoimintayksikön johtaja, s. 1967, diplomi-insinööri, liiketoiminnan johtamisen maisteriohjelma
Merja Eskola ¹⁵	Henkilöstöjohtaja, s. 1961, MBA (digitaalinen liiketoiminta), BBA (ulkomaankauppa)
Minna Schrey-Hyppänen ¹⁶	Henkilöstöjohtaja, s. 1966, kauppatieteiden maisteri, diplomi-insinööri
Anne Viitala ¹⁷	Johtaja, lakiasiat ja hallinnointi; s. 1959, oikeustieteen kandidaatti, varatuomari, eMBA
Knut Gaaserud	Divisioonajohtaja, Norja; s. 1967, diplomi-insinööri
Werner Kühn	Divisioonajohtaja, Saksa; s. 1959, ylempi korkeakoulututkinto (Business Informatics)
Juhani Pitkääkoski ¹⁸	Divisioonajohtaja, Teollisuuden ratkaisut; s. 1958, oikeustieteen kandidaatti
Erkki Huusko ¹⁹	Divisioonajohtaja, Teollisuuden ratkaisut; s. 1957, insinööri, eMBA
Sakari Toikkanen	Divisioonajohtaja, Teollisuuden ratkaisut (väliaikainen), strategia-, IT- ja viestintäjohtaja, s. 1967, tekniikan lisensiaatti
Niclas Sacklén	Divisioonajohtaja, Itä-Eurooppa; s. 1969, MBA, insinööri
Manfred Simmet	Divisioonajohtaja, Itävalta; s. 1966, insinööri
Ville Tamminen ²⁰	Divisioonajohtaja, Suomi; s. 1974, oikeustieteen kandidaatti, varatuomari
Klas Tocklin	Divisioonajohtaja, Ruotsi; s. 1963, insinööri

Tarkempia taustatietoja [johtoryhmän jäsenistä](#) on Caverionin verkkosivuilla.

¹² Suomen-divisioonan johtaja 8.1.2017 saakka.

¹³ 30.6.2017 saakka.

¹⁴ 1.7.2017 alkaen.

¹⁵ 25.6.2017 saakka.

¹⁶ 26.6.2017 alkaen.

¹⁷ 9.1.2017 alkaen.

¹⁸ 18.1.2017 saakka.

¹⁹ 19.1.–20.6.2017.

²⁰ 9.1.2017 alkaen.

Johtoryhmän jäsenet ja heidän määräysvalta-yhteisönsä omistivat Caverionin osakkeita 31.12.2017 ja 31.12.2016 seuraavasti:

Jäsen	31.12.2017	31.12.2016
Ari Lehtoranta	561 510	-
Martti Ala-Härkönen	15 000	15 000
Jarno Hacklin	4 000	6 586
Thomas Hietto ²¹	0	-
Minna Schrey-Hyppänen ²²	1 000	-
Anne Viitala ²³	300	-
Knut Gaaserud	506	506
Werner Kühn	54 000	38 500
Sakari Toikkanen	16 382	23 382
Niclas Sacklén	0	0
Manfred Simmet	2 377	2 377
Ville Tamminen ²⁴	0	-
Klas Tocklin	771	771

²¹ 1.7.2017 alkaen.

²² 26.6.2017 alkaen.

²³ 9.1.2017 alkaen.

²⁴ 9.1.2017 alkaen.

TALOUELLISEEN RAPORTOINTIPROSESSIIN LIITTYVÄN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTELMÄN PÄÄPIIRTEET

Caverionin taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvän sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmän tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus seuraavien tavoitteiden saavuttamisesta:

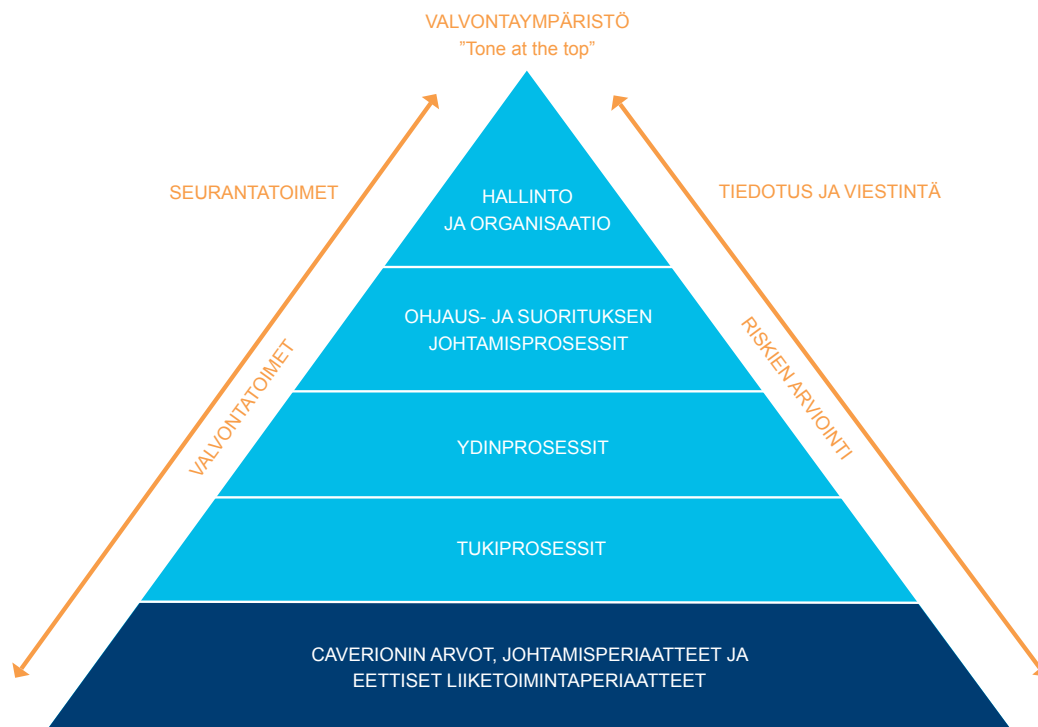
- toiminnan tuloksellisuus ja tehokkuus
- taloudellisen raportoinnin luotettavuus ja läpinäkyvyys
- sovellettavien lakien ja määräysten ja Caverionin toimintaperiaatteiden ja käytäntöjen noudattaminen.

VALVONTAYMPÄRISTÖ

Caverion julkaisi vuonna 2017 sisäisen valvonnan viitekehyksen, jossa kuvataan yhtiön sisäisen valvonnan järjestelmä. Sisäinen valvonta sisältyy yhtiön toimintaan kaikilla organisaatiotasolla. Sisäisen valvonnan järjestelmä kattaa kaikki yhtiön käytännöt, prosessit, menettelyt ja organisaatorakenteet, jotka tukevat operatiivista johtoa ja muuta henkilöstöä ja viime kädessä hallitusta kohtuullisen varmuuden saamisesta yhtiön sisäisen valvonnan tavoitteiden saavuttamisesta.

Caverionin eettiset liiketoimintaperiaatteet ja johtamisjärjestelmä ovat valvontaympäristön sekä valvontatoimien tunnettuuden ja toteuttamisen perusta koko organisaatiossa. Caverion pyrkii noudattamaan sovellettavia lakeja ja määräyksiä kaikessa toiminnassaan. Niiden lisäksi yhtiön toimintaa ohjaavat Caverionin eettiset liiketoimintaperiaatteet ja muut sisäiset toimintaperiaatteet ja ohjeet ("Caverionin toimintaohjeet"). Liiketoimintojen johto vastaa oman toimialueensa sisäisestä valvonnasta. Caverion pyrkii varmistamaan, että jokainen Caverionilla työskentelevä on perehtynyt omaan työhönsä liittyviin lakeihin, määräyksiin ja periaatteisiin ja noudattaa niitä. Yhtiön toimitusjohtajan ja johdon vastuulla on huolehtia toimintaympäristön säännöstenmukaisuudesta ja eettisyydestä sekä taloudellisen raportoinnin oikeellisuudesta.

Caverionin sisäisen valvonnan järjestelmä

Caverionin sisäisen valvonnan vastuun yleinen jakautuminen käy ilmi seuraavasta kaaviosta:

Caverionin johtamisjärjestelmässä toiminta on järjestetty matriisiorganisaationa kahteen liiketoimintayksikköön – Projektit ja Palvelut – ja divisiooniin, joiden tukena ovat konsernin tukitoiminnot. **Ensisijainen valvontavastuu** on liiketoimintojen ja divisioonien johtajilla, jotka vastaavat taloudellisen raportoinnin tehokkaan ja riittävän sisäisen valvonnan järjestämisestä ja ylläpitämisestä. **Toimintojen valvontavastuu** on Caverionin taloushallinnolla, jonka tehtävänä on talousjohtajan johdolla varmistaa yhtiön kirjanpito menetelmien lainmukaisuus ja varainhoidon luotettava järjestäminen. Taloushallinnolla ja prosessien omistajilla on keskeinen osa sisäisen valvonnan järjestelmän ja raportointikäytäntöjen kehittämisessä.

Tarkastustoiminnoilla eli tilintarkastajalla ja sisäisellä tarkastuksella on sisäiseen valvontaan liittyvä **varmistusvastuu**.

Tarkastusvaliokunta seuraa taloudellista raportointiprosessia ja siihen sisältyvien valvontatoimien tehokkuutta. Lisäksi hallitus arvioi säännöllisesti Caverionin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmän riittävyttä ja tehokkuutta.

RISKIEN ARVIOINTI

Sisäisen valvonnan toimet on sovitettu yhteen Caverionin riskienhallintaprosessien kanssa. Taloudelliseen raportointiin liittyvän riskien arvioinnin tavoitteena on tunnistaa, arvioida ja priorisoida merkittävimmät riskit, jotka uhkaavat sisäisen ja ulkoisen raportoinnin luotettavuutta konsernitasolla tai raportoinnin luotettavuutta divisioona-/alue-/yksikkötasolla, toimintotasolla ja/tai prosessitasolla. Riskien arviointiin sisältyvät myös petoksiin liittyvät riskit. Konsernin ja divisioonien business controllerit, financial controllerit ja muu taloushallinnon henkilöstö arvioivat taloudellisiin raportointiprosesseihin liittyviä riskejä jatkuvasti osana tavanomaisia tehtäviään.

Caverion uudisti vuonna 2017 laajasti koko johdon raportointia tarkastusvaliokunnan painopisteisiin kuuluvan taloudellisen raportoinnin alalla. Uudistus koski konsernijohdon raporttia sekä palvelu- ja projektiliiketoimintojen erityisraportteja. Erityistä huomiota sai projektien alaskirjausten, jäljellä olevien projektiriskien, uudelleenjärjestelykulujen ja muiden vuoden 2017 kertaluonteisten kulujen analysointi. Yhtä laajasti panostettiin konsernin ennusteiden laadinnan kehittämiseen kaikilla organisaatiotasolla, etenkin projektiliiketoiminnassa. Uudistetut projektiliiketoiminnan taloudellisen raportoinnin ja ennusteiden laatimisen periaatteet julkaistiin konsernin uudessa projektihallinnan ohjeessa. Lisäksi konserni- ja divisioonatasolla laadittiin katsauksia, joissa konsernin tulevaa tulosta arvioitiin senhetkisten taloustietojen pohjalta (run-rate).

Vuoden 2017 jälkipuoliskolla taloudellisen raportoinnin painopiste siirtyi Caverionin uuden Kunnossa kasvuun -strategian mukaisesti konsernin suorituksen johtamisohjelman käynnistämiseen

palvelu- ja projektiliiketoiminnan operatiivisella tasolla. Tähän kuului projekteihin ja palveluihin liittyvien operatiivisten ja taloudellisten KPI-mittareiden arviointi ja yhdenmukaistaminen sekä toimintaperusteisten johtamisjärjestelmien käyttöönotto. Palvelujen ja projektien lisäksi suorituksen johtamisohjelmaan sisältyvät hankintaan ja materiaalogistiikkaan sekä kiinteisiin kuluihin liittyvät työnkulut. Ohjelman toteuttamista jatketaan strategisena painopisteenä vuonna 2018.

VALVONTATOIMET

Caverionin taloushallinnon ja kirjanpidon prosesseihin kuuluu taloudellisen raportoinnin luotettavuuden turvaavia käytäntöjä, menettelyjä ja valvontatoimia. Caverionin tytäryhtiöt hoitavat talousraportoinnin yhtenäisellä tavalla koko konsernissa. Raportointi perustuu pakollisiin käytäntöihin ja menettelyihin sekä yhteisen tilikartan ja yhdenmukaisten johtamis- ja kirjanpitojärjestelmien käyttöön.

Kaikki Caverionin keskeiset tytäryhtiöt käyttävät Caverionin yhteistä toiminnanohjaus- eli ERP-järjestelmää (SAP) ja yhdenmukaisia raportointipohjia. Ainoana poikkeuksena on Itä-Euroopan-divisioona, jossa yhteinen ERP-järjestelmä on toistaiseksi käytössä vain Liettuassa. ERP-järjestelmä sekä konsernin yhteinen konsolidointi- ja raportointijärjestelmä (HFM) muodostavat yhtenäisen perustan konsernin kirjanpidolle ja kuukausiraportoinnille. Taloudellisessa raportointiprosessissa eri järjestelmien väliset tärkeimmät rajapinnat on standardoitu ja automatisoitu tarkoituksenmukaisella tavalla.

Konsernissa sovelletaan kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja (IFRS). Tilinpäätösstandardien ylläpito ja tulkinta on keskitetty konsernin taloushallintoon. Kuukausitilinpäätös-, tiedonsiirto-, täsmäytys- ja valvontamenettelyt on määritelty yksityiskohtaisesti taloudellisen raportoinnin prosessia varten.

Caverionin yhteisten toimintaperiaatteiden ja prosessien tavoitteena on lisätä taloudellisen raportointiprosessin yleistä seurattavuutta sekä varmistaa, että tilinpäätös täyttää IFRS-standardeissa ja muissa soveltuvissa periaatteissa asetetut vaatimukset.

Projektin johtaminen ja projektikirjanpito ovat Caverionin tärkeimpiä prosesseja, myös taloudellisen raportoinnin kannalta. Vuonna 2017 tehtiin useita projektin johtamiseen ja kirjanpitoon liittyviä parannuksia, muun muassa kehitettiin projektiennusteiden laatimisprosessia, määriteltiin varhaiset varoitusmerkit ja otettiin käyttöön uusi projektien luokittelumalli. Myös projektipäälliköiden koulutukseen panostettiin. Projektipäälliköt vastaavat Caverionin projektien johtamisesta (mukaan lukien päivitettyjen projektihallinnan ohjeiden ja projektiennusteiden laadintaperiaatteiden noudattamisesta) niin, että varmistetaan kirjanpidon ja taloustietojen täsmällisyys ja luotettavuus. Projektitoimistojen (PMO) verkosto tukee projektipäälliköitä projektin johtamisen prosesseissa, kuten projektin riskinhallinnassa ja kuukausittaisissa projektikatselmusprosesseissa.

TIEDOTUS JA VIESTINTÄ

Caverionin tiedotus- ja viestintäkäytäntöjen tavoitteena on tarjota asianomaisen henkilöstön ja johdon käyttöön riittävät ja ajantasaiset tiedot kirjanpidosta ja raportoinnista sekä niihin liittyvistä valvontatoimista. Valvontavaatimuksista annetaan tietoa konsernin yhteisissä toimintaperiaatteissa, erityisissä ohjeissa ja prosessitason menettelykuvauksissa.

Talusojohtaja vastaa sijoittajasuhdetoiminnon avustuksella taloudellisten tietojen julkaisemisesta ja pörssiyhtiön tiedonantovelvollisuuksien täyttämisestä. Sijoittajasuhdetoiminto on vastuussa sijoittajaviestinnän suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä päivittäisestä yhteydenpidosta sijoittajiin ja analyytikoihin.

SEURANTA

Caverionin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestelmää seurataan sekä jatkuvasti että kausittain, jotta saadaan kohtuullinen varmuus sen asianmukaisuudesta ja tehokkuudesta. Jatkuva seuranta on sisällytetty osaksi tavanomaista päivittäistä toimintaa, ja siitä vastaavat yhtiön johto, divisioonat, liiketoimintayksiköt ja konsernitoiminnot.

Talusojohtaja vastaa Caverionin valvontaprosessien ylläpitämisestä ja kehittämisestä niin, että johto saa organisaation kaikilla tasoilla luotettavia ja riittäviä taloustietoja oikeaan aikaan. Toteutunutta tulosta verrattuna liiketoimintasuunnitelmiin, budjetteihin ja tulosindikaattoreihin seurataan kuukausiraportoinnin avulla. Kuukausiraportoinnin yhteydessä kukin divisioona ja konserni päivittävät ja analysoivat tarpeen mukaan seuraavan kuukauden, meneillään olevan vuosineljänneksen ja koko vuoden ennustetta.

Organisaation eri tasoilla järjestetään joka kuukausi liiketoiminta- ja tuloskatsauksia pian raportoinnin määräpäivän jälkeen. Katsaukset ovat pakollisia. Kuukausittainen liiketoimintakatsaus tehdään myös kussakin divisioonassa, ja kuukauden taloudellinen tulos käydään sen jälkeen läpi konsernin johtoryhmän kokouksessa. Katsauksissa arvioidaan toteutuneisiin lukuihin ja ennustettuun tulokseen vaikuttavia olennaisia seikkoja sekä tarkastellaan olennaisia tapahtumia, riskejä ja mahdollisuuksia. Kuukausikokouksissa on käytettävä vähimmäisasiat sisältäviä vakiomuotoisia esityslistoja ja käsiteltävä talouden ja toiminnan seurannan kannalta olennaisia aiheita.

Vuosittain hyväksytyjen riskiperusteisten tarkastussuunnitelmien pohjalta tehdään sisäisiä ja ulkoisia tarkastuksia, ja niissä tehdyistä havainnoista raportoidaan johdolle ja tarkastusvaliokunnalle. Hallitus saa kuukausittain konserni- ja divisioonatason taloustiedot ja hyväksyy kaikki ulkopuoliseen tiedottamiseen käytettävät talousraportit. Tarkastusvaliokunta seuraa säännöllisesti talousorganisaation toimintaa.

MUUT TIEDOT

Riskienhallinta

Riskienhallinta kuuluu Caverionin liiketoiminnan johtamisen, valvonnan ja raportoinnin järjestelmiin, ja se on erottamaton osa sisäistä valvontaa. Riskienhallinnan tarkoituksena on

- tarjota järjestelmällinen lähestymistapa riskien hallintaan Caverionin kaikessa toiminnassa ja mahdollistaa näin yhtiön strategisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttaminen hallitusti
- turvata toiminnan jatkuminen muuttuvassa liiketoimintaympäristössä.

Caverionin riskienhallintapolitiikassa kuvataan riskienhallinnan puitteet ja pääperiaatteet sekä siihen liittyvät roolit ja vastuut. Riskienhallintapolitiikan täytäntöönpanon tueksi muihin konsernitason toimintaperiaatteisiin ja ohjeisiin (muun muassa Caverion-konsernin päätöksenteko- ja valtuuskäytäntö, rahoituspolitiikka, tietoturvapoliitiikka, projektihallinnan ohje ja työturvallisuusohjeet) on sisällytetty erityiset riskienhallintaa koskevat vaatimukset.

Riskienhallinta kattaa riskien tunnistamisen ja arvioinnin sekä varautumissuunnittelun kaikissa merkittävässä riskiluokissa. Konsernin laajuinen riskien arviointi tehdään vuosittain. Arvioinnin jälkeen tärkeimmät riskit raportoidaan niiden todennäköisyyden ja mahdollisten vaikutusten perusteella. Konsernin ja divisioonien johtoryhmät käyvät läpi raportoidut riskit ja raportoivat niistä Caverionin hallitukselle ja tarkastusvaliokunnalle.

Operatiiviset riskit ja tapahtumariskit raportoidaan liiketoimintayksikkö-, divisioona- ja konsernitason kuukausittain osana tavanomaista tulosseurantaa. Operatiiviset riskit liittyvät liiketoiminnan luonteeseen, ja niitä voidaan hallita kehittämällä toimintatapoja ja päätöksentekoa.

Taloudelliset riskit raportoidaan liiketoimintayksikkö-, divisioona- ja konsernitason kuukausittain osana tavanomaista tulosseurantaa. Lisäksi hallituksen tarkastusvaliokunnalle toimitetaan neljännesvuosittaiset raportit. Taloudelliseen raportointiprosessiin liittyvien riskien tunnistaminen ja arviointi tapahtuu vuosittain.

Hallitus ohjaa ja valvoo riskienhallinnan suunnittelua ja toteuttamista. Tarkastusvaliokunta avustaa hallitusta konsernin taloudellisen raportoinnin ja kirjanpidon prosessien valvonnassa, sisäinen valvonta, riskienhallinta ja sisäinen tarkastus mukaan lukien. Toimitusjohtajalla on kokonaisvastuu riskienhallinnasta. Compliance- ja riskienhallintayksikkö järjestää ja suunnittelee, kehittää, koordinoi ja valvoo riskienhallintaa ja sen toteuttamista ja tiedottamista koko konsernissa.

Caverionin liiketoiminnan kannalta [merkittävät riskit](#) on kuvattu yhtiön verkkosivuilla.

Riskienhallinta vuonna 2017

Vuonna 2017 riskienhallinnan painopisteenä oli projekteihin liittyvän riskienhallinnan parantaminen.

Vuonna 2017 laadittiin projektin johtamisen opas, jossa käsitellään projektien riskiperusteista luokittelua ja muita tärkeitä aiheita. Vaiheittaiset myyntihyväksynät perustuvat projektin luokkaan. Mitä korkeampi projektiluokka, sitä laajemmin tarjouksia arvioidaan. Myös projektin raportointi ja seuranta perustuvat projektin luokkaan. Projektin riskienhallintaa käsitellään sen tärkeyden vuoksi omana aiheenaan ohjeessa.

Vuonna 2017 otettiin käyttöön myös projektien taloudellisia ennusteita koskevat erityisohjeet. Taloudellisten ennusteiden laadinnalla on keskeinen osa projektien riskien tunnistamisessa ja hallinnassa.

Sisäinen tarkastus

Sisäinen tarkastus on liiketoiminnasta riippumaton toiminto, jolla on tilintarkastajan ohella varmistusvastuu. Sisäinen tarkastus raportoii suoraan tarkastusvaliokunnalle ja hallinnollisesti lakiasiain- ja hallinnointijohtajalle. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on varmistaa, että konsernissa noudatetaan lakeja ja määräyksiä, hyväksytyjä toimintaperiaatteita ja ohjeita (Caverionin toimintaohjeet) ja hyviä käytäntöjä ja että taloudellinen raportointiprosessi tuottaa luotettavaa tietoa liiketoiminnan tuloksellisuudesta. Sisäisen tarkastuksen toiminta perustuu sisäisen tarkastuksen työjärjestykseen. Tarkastusvaliokunta vahvistaa sisäisen tarkastuksen suunnitelman määräajoin.

Sisäinen tarkastus tarkastaa ja arvioi konsernin sisäisen valvontajärjestelmän asianmukaisuutta ja toimivuutta, toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta, taloudellisen tiedon ja raportoinnin luotettavuutta sekä määräysten ja toimintaperiaatteiden noudattamista. Sisäisen tarkastuksen toiminta pohjautuu riskeihin, ja sen painopiste on toiminnallisissa tarkastuksissa.

Sisäinen tarkastus vuonna 2017

Caverionin sisäisen tarkastus oli vuonna 2017 edelleen ulkoistettu EY:lle. Sisäinen tarkastus on noudattanut tarkastusvaliokunnan vahvistamaa vuosisuunnitelmaa. Vuonna 2017 painopisteenä oli edelleen ydinliike-toimintaprosessien tarkastaminen:

- vuoden 2016 lopussa päättyneitä projektien toteutusprosessin tarkastusta koskevan johdon toimintasuunnitelman toteuttamisen seurantav
- myynnin hallinta prosessin tarkastus projekti-liiketoiminna, johon liittyi useita suosituksia.

Lisäksi tehtiin säännöllisiä sisäisiä tarkastuksia tytäryhtiöissä.

Tarkastuksissa tehtyjen keskeisten havaintojen pohjalta laaditaan johdon toimintasuunnitelmia ja suosituksia, ja johto ja tarkastusvaliokunta seuraavat järjestelmällisesti niiden toteuttamista.

Compliance-asiat vuonna 2017

Compliance-alalla tehtiin vuonna 2017 useita parannuksia.

Konsernitason toimintaperiaatteet ja ohjeet järjestettiin ja julkaistiin uudelleen nimellä ”Caverionin toimintaohjeet”. Ohjeistus sisältää yhteiset eettiset, hallinnolliset ja toimintaa koskevat periaatteet ja ohjeet, joita jokaisen Caverionin työntekijän on noudatettava. Osana Caverionin toimintaohjeita julkaistiin compliance-viitekehys, jossa kuvataan compliance-asioita koskeva lähestymistapa.

Eettiset liiketoimintaperiaatteet julkaistiin kokonaan uudistettuina, ja vuosittaisen verkkokurssin suorittamisprosentti oli 93. Tavoitteena on, että koko organisaatio suorittaa verkkokurssin vuosittain. Kurssi on myös osa uusien työntekijöiden perehdytystä.

Konsernin Ethics & Compliance -työryhmä seuraa compliance-ohjelman toteutusta ja käsittelee kaikki rikkomuksia koskevat ilmoitukset. Ryhmä kokoontui kolme (3) kertaa vuonna 2017.

Compliance-asiat

Caverion on sitoutunut noudattamaan sovellettavia lakeja ja määräyksiä sekä Caverionin toimintaohjeita vuonna 2017 päivitettyjen Caverionin eettisten liiketoimintaperiaatteiden mukaisesti. Caverionilla on nollatoleranssi korruption, lahjonnan, kilpailun vastaisten toimien, syrjinnän, häirinnän ja ylipäättään laittomuuksien suhteen. Jokaisen Caverionilla työskentelevän on aina noudatettava eettisiä liiketoimintaperiaatteita omista työtehtävissään ja toiminnassaan yhtiössä.

Caverionilla on liiketoiminnasta riippumaton compliance-toiminto. Compliance-asioista vastaava johtaja (Chief Compliance Officer) raportoi suoraan tarkastusvaliokunnalle ja hallinnollisesti lakiasiain- ja hallinnointijohtajalle. Compliance-toiminnon tehtävänä on tehostaa compliance-asioiden huomioon ottamista yhtiössä sekä kehittää ja edistää eettistä liiketoimintakulttuuria.

Compliance-toiminto johtaa compliance-ohjelmaa, määrittelee compliance-käytännöt, valvoo compliance-asioita ja raportoi merkittävistä compliance-asioista ylemmälle johdolle ja hallitukselle. Compliance-toiminto pyrkii tunnistamaan ja hallitsemaan compliance-riiskejä tiiviissä yhteistyössä johdon ja tukitoimintojen kanssa.

Caverionin eettisten liiketoimintaperiaatteiden mukaan jokainen työntekijä on omalta osaltaan vastuussa näiden periaatteiden noudattamisesta ja täytäntöönpanosta. Eettisissä liiketoimintaperiaateissa kerrotaan, miten epäilyistä rikkomuksista tulee ilmoittaa, miten niitä tutkitaan ja miten asia etenee. Ilmoitukset epäilyistä rikkomuksista tutkitaan luottamuksellisesti ja ilman aiheetonta viivytystä. Tutkintaa johtaa compliance-asioista vastaava johtaja, joka raportoi ilmoitettujen tapausten tutkinnasta ja tuloksista tarkastusvaliokunnalle.

Sisäpiirihallinnon keskeiset menettelytavat

Yhtiön sisäpiiritietoa sekä yhtiön johtotehtävissä toimivien ja heidän lähipiiriinsä kuuluvien henkilöiden tai yhteisöjen liiketoimia Caverion rahoitusvälineillä hallinnoidaan markkinoiden väärinkäyttöasetuksen (MAR) ja muiden sisäpiiriläisiin sovellettavien lakien ja määräysten sekä Nasdaq Helsinki Oy:n sisäpiiriohjeen mukaisesti.

Caverion pitää luetteloa yhtiön johtotehtävissä toimivista henkilöistä sekä heidän lähipiiriinsä kuuluvista henkilöistä ja yhteisöistä, joilla on velvollisuus ilmoittaa yhtiölle ja Finanssivalvonnalle yhtiön rahoitusvälineitä koskevat liiketoimet kolmen arkipäivän kuluessa liiketoimen toteuttamisesta. Yhtiöllä on velvollisuus julkistaa nämä liiketoimet pörssitiedotteena samassa määräajassa. Johtotehtävissä toimivilla henkilöillä tarkoitetaan Caverionin hallituksen jäseniä ja toimitusjohtajaa.

Konsernin lakiasiainjohtaja vastaa Caverionin sisäpiiriasioiden koordinoinnista ja valvonnasta. Sisäpiiriasiat käsittelee konsernin lakiasiaintoiminto.

Sisäpiirihallinnon keskeiset menettelytavat kuvataan Caverionin [sisäpiiriohjeissa](#) (saatavilla englanniksi), jotka on julkaistu yhtiön verkkosivuilla.

Lähipiiriliiketoimet

Caverionin lähipiiriin kuuluvat yhtiön hallituksen jäsenet, toimitusjohtaja ja johtoryhmän jäsenet, heidän perheenjäsenensä sekä mainittujen henkilöiden määräysvallassa olevat yhtiöt.

Caverionin hallitus on hyväksynyt toimintaperiaatteet, joita noudatetaan mahdollisten yhtiön ja sen lähipiirin välisten liiketoimien arvioinnissa ja seurannassa. Toimintaperiaatteilla pyritään varmistamaan, että kaikki eturistiriidat otetaan asianmukaisesti huomioon Caverionin päätöksenteossa. Caverion pitää luetteloa lähipiiriin kuuluvista.

Lähipiiriliiketoimet vuonna 2017

Caverion-konsernin yksiköiden ja lähipiirin välillä ei tehty liiketoimia vuonna 2017. Lisätietoa lähipiiriliiketoimista on vuoden 2017 konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa.